

Museoaineistojen sisällönkuvailu ja Museoiden luetteloitiohjeet

Sisällönkuvailupäivä
Leena Furu 22.11.2013

Museo 2015

- Museoiden kokoelmahallinnan kehittäminen
- Museovirasto, Suomen museoliitto, Valtion taidemuseo
- 2011-2015

Museo 2015

Tehtävät:

- Kokoelmahallintajärjestelmän hankinta
- Museoiden kokoelmahallinnan kokonaisarkkitehtuuri
- Museoiden avustaminen aineistojen viemisessä Finnaan
- Museoiden luettelointiohjeet
- Yhteistyössä museoammattilaisten kanssa

Museoiden luettelointiohjeet

Luettelointityöryhmä

16 museoammattilaista ympäri Suomen

Päätavoite:

laatia ammatillisille museoille yhteiset luettelointiohjeet, joita voisi käyttää riippumatta siitä, mitä järjestelmää kussakin museossa käytetään luettelointiin.

Museoiden luettelointiohjeet

Museo 2015: Museoiden luettelointiohjeet

Miksi?

- Ongelmia tietojen siirrossa
- Epäyhtenäistä luettelointia -> tuloksena toisistaan poikkeavia käytäntöjä ja monimuotoista luettelointitietoa
 - Käytössä n. 300 eri järjestelmää luettelointiin
- Kansallinen ohjeistus puuttunut
- Ei yhteisesti käytettyjä standardeja
- Ei kansainvälisesti yhteentoimivaa dataa

Aikojen merkitseminen:

1950-luku

1950-l.

50-luvulla

1950 luvun puolivälissä

Ennen 1950

1950-1959

1951-1959

1950-1960

Kuvan aihe:

Koekuopan 280/136 länsiprofiilissa noki- ja hiekkakerroksia sekä pohjalla tasossa 6-7 tumma alue.

KM 4275:80 lapsen luuranko

Maisemakuva jokilaaksoon

Ville Vallgrenin veistämä, 1908 pystytetty Torgils Knutssonin patsas Viipurin linnaa vastapäätä.

Aini Hautalan kuppausvälineitä.

nainen loukuttamassa

itkijänainen Matrona Sernenova

kuorerysä, siikaverkkoja, muita verkkoja sekä kaksi katiskan pesäverkkoja Maaningan Viannansaaresta

RakennusVB5, Valkeala Bostad5; Richterien talo, Slamenin rakennus, Ryssä-Simon talo (myi lihaa ja kaljaa) entinen nimi B7 (numerointi muutettiin 1.1.1950)

Konttureita Pahkavaarassa. Istumassa alhaalla 1. oik. Tahvo Kontturi, 2. oik. Jussi Kontturi, 3. oik. Anni Kontturi (os. Kiiski), 4. oik. pieni tyttö?, 5. oik. Hanna Kontturi (os. Karvinen) sylissään pieni vauva, 6. oik. Väinö Kontturi (Pekan poika), 7. oik. Heikki Kontturi (Pekan poika). Takana 1. vas. Pekka Kontturi, 2. vas. Heikki Kontturi, 3. vas. Anna Kontturi (os. Toroskainen), 4. vas. Matti Kontturi, 5. vas. Hilda (os. Keronen). Talossa asunut myös Kata Karvinen, Pietaristazikkuna ovesta vasemmalla. Rakennuksen seinässä on postilaatikko ja postin merkki

- Museoiden objekteista luetteloitavat tiedot ovat pääpiirteissään samat
 - Kaikkien objektityyppien osalta tarve tallentaa samoja tietoja

Luetteloinnista

- Luetteloinnista niukasti tutkimusta/keskustelua
- Vähän yhteisesti määriteltyjä termejä
- Sisällönkuvailu käsitetty yleensä yhtenä kenttänä järjestelmässä, johon kirjataan sanallinen kuvailu siitä, mitä objekti sisältää tai mitä siinä näkyy.
- Kuvailutiedot kattaa objektin fyysisen ulkoasun kuvailun sekä sisällön kuvailun.
- Lisäksi kuvaillaan objektiin liittyviä tietoja (hankinta, keruu/kaivaus, paikkatiedot, toimijat, valmistustapahtuma, käyttöhistoria...)

Museoiden luettelointiohjeet

- Museoammattilaisille uusi työkalu luettelointiin
 - Mitä luetteloidaan
 - Miten tiedot kirjataan
- Tarkoitettu esineille, valokuville, taideteoksille, liikkuvalla kuvalla, äänelle, arkeologiselle aineistolle, arkistoaineistolle
- Tehty objektiryhmien ja yksittäisten objektein luettelointiohjeeksi
- Pysyvä työkalu, jota ylläpidetään ja kehitetään jatkuvasti
- Käytettävissä minkä tahansa kokoelmahallintajärjestelmän kanssa
- Tavoitteena yhtenäisempi luettelointitapa, yhtenäinen käsitys siitä, mitä luettelointi on
- Määritelty keskeisiä luetteloinnin termejä

Kuvan aihe:

Koekuopan 280/136 länsiprofiilissa noki- ja hiekkakerroksia sekä pohjalla tasossa 6-7 tumma alue.

koekuopan noki- ja
hiekkakerroksia

KM 4275:80 lapsen luuranko

lapsen luuranko

maisemakuva jokilaaksoon

Torgils Knutssonin patsas

Ville Vallgrenin veistämä, 1908 pystytetty Torgils Knutssonin patsas Viipurin linnaa vastapäätä.

Aini Hautalan kuppausvälineitä.

nainen loukuttamassa

nainen loukuttaa pellavaa

itkijänainen Matrona Sernenova

kuorerysä, siikaverkkoja, muita verkkoja sekä kaksi katiskan pesäverkkoa Maaningan Viannansaaresta

kalastusvälineitä

RakennusVB5, Valkeala Bostad5; Richterien talo, Slamenin rakennus, Ryssä-Simon talo (myi lihaa ja kaljaa) entinen nimi B7 (numerointi muutettiin 1.1.1950)

Verlan tehdasmuseon rakennus VB5

Konttureita Pahkavaarassa. Istumassa alhaalla 1. oik. Tahvo Kontturi, 2. oik. Jussi Kontturi, 3. oik. Anni Kontturi (os. Kiiski), 4. oik. pieni tyttö?, 5. oik. Hanna Kontturi (os. Karvinen) sylissään pieni vauva, 6. oik. Väinö Kontturi (Pekan poika), 7. oik. Heikki Kontturi (Pekan poika). Takana 1. vas. Pekka Kontturi, 2. vas. Heikki Kontturi, 3. vas. Anna Kontturi (os. Toroskainen), 4. vas. Matti Kontturi, 5. vas. Hilda (os. Keronen). Talossa asunut myös Kata Karvinen, Pietaristazikkuna ovesta vasemmalla. Rakennuksen seinässä on postilaatikko ja postin merkki

Konttureita Pahkavaarassa

Museoiden luetteloitiohjeet

- Julkaistaan helmikuussa 2014 verkossa
 - Wiki
 - PDF-julkaisut
- Otetaan käyttöön ammatillisissa museoissa vuoden 2014 aikana
- Osaksi museoalan opintoja

Museoiden luetteloitiohjeet

Standardit ohjaavat yhteentoimiviin käytäntöihin ja systemaattiseen prosessiin

- SPECTRUM
 - <http://www.collectionslink.org.uk/programmes/spectrum>
- ISO –standardit
 - ISO 690 (References)
 - ISO 8601 (Date and Time)
 - ISO 4217 (Currency codes)
 - International System of Units (in dimensions)
- Resource Description and Access (RDA) (Toimijat)

SPECTRUM

- Museoiden kokoelmahallintaan keskittyvä standardi, joka antaa ohjeita kokoelmahallintaan liittyvien prosessien toteuttamisesta.
- Sisältää prosessikuvauksia (21 kpl) ja niihin liittyvien luettelointitietojen kuvauksia ja kirjaamisohjeita (n. 504 kpl)
- Omistaja ja ylläpitäjä: Collections Trust
- Käyttäjinä n. 8000 museota, 40:ssä maassa

Asiasanastot ja Luokitusjärjestelmät

- Suositus 02/2013:
 - Museoiden tulee käyttää yleisesti käytettyjä kansallisia ja kansainvälisiä asiasanastoja ja luokitusjärjestelmiä, joita ylläpidetään ja kehitetään.
 - Museon omien sanalistojen tai luokitusjärjestelmien käyttämistä pelkästään ei suositella, sillä ne eivät sovellu yksityisen luonteensa vuoksi tiedon yhteiseen esittämiseen.
 - Kansainvälisten luokitusjärjestelmien avulla verkossa julkaistu museoaineisto on saavutettavampaa, sillä aineiston luokittelu yhteisiä luokitusjärjestelmiä käyttäen mahdollistaa aineistojen organisaatioiden välisen käytön.

<http://www.nba.fi/fi/File/1863/suositus-asiasanastojen-luokitusjarjestelmien-ja-.pdf>

Yleisimmät asiasanastot /luokitusjärjestelmät

- YSA / Allärs
 - Esineet, valokuvat
- MASA (Museoalan asiasanasto)
- Outline of Cultural Materials, OCM (esineet)
- Iconclass (taideteokset)
- Classification of Individual Consumption According to Purpose, COICOP (esineet)
- IPTC (valokuvat)

Ontologiat

- YSO
 - Käytössä jo useissa museoissa
 - Vaatimuksena uudessa kokoelmahallintajärjestelmässä
- KOKO
 - Käytössä jo joissakin museoissa

Asiasanastojen käyttö

- Asiasanoitus: Objektiin ulkoasuun, funktion, sisällön, kontekstin kuvailua
 - Laajasta näkökulmasta, kaikki objektiin aspektit huomioon
 - Jokaisella oma tyyli käyttää asiasanoja
- Asiasanoilla kuvailtavia kenttiä:
 - Objektiin nimi
 - Materiaalit
 - Tekniikka
 - Objektiin liittyvä kulttuuri
 - Käyttötapa
 - Objektiin liittyvä toiminta/tapahtuma...

Esimerkkejä asiasanoittamisesta

- https://www.finna.fi/Record/musketti_rautatie.M014%3A3233%3A435
- <https://www.finna.fi/Record/musketti.M012%3AVK140%3A>
- <https://www.finna.fi/Record/lusto.M011-54336>
- <https://www.finna.fi/Record/musketti.M012%3AVK5341%3A135>

Asiasanat vs. lauseet

- Asiasanastojen/luokitusjärjestelmien/ontologioiden lisäksi tärkeää:
 - Kokonaisin lausein tallennetut tiedot
 - Ymmärrettävämpää asiakkaille ja museoille itselleenkin.
 - Esim. Objektin tarina, käyttötiedot/toimintatapa, valmistuksen tiedot
 - Alushousut – Asiasana: Huumori
 - Päivännäkemätön – Asiasana: parantaminen, taikakalu

Museoiden luettelointiohje

– mikä muuttuu?

- Mahdollisuus tallentaa enemmän tietoa
 - Ensimmäinen kansallinen ohje siitä, mitä tietoa tulisi tallentaa
- Tiedot pilkottu omiksi kokonaisuuksiksi
 - Tietojen siirto järjestelmästä toiseen tai Finnaan helpottuu
 - Helpompi ohjeistaa ja helpompi noudattaa yksityiskohtaisia ohjeita
- Sekä asiasanoilla, numeroilla että lauseilla kuvailtua tietoa
 - Kaikille tiedoille oma paikka ja tarkoitus
- Yhteismitallisempaa, laadukkaampaa tietoa museoille ja asiakkaille
- Museoammattilaisilla yhteiset käsitteet
- Opiskelijoilla perustiedot Museoiden luettelointiohjeesta

Yhteystiedot:

leena.furu@nba.fi

0401286146

www.nba.fi/museo2015

